

BAŞKANLIĞI
MÜHÜRÜ
SAYI: 14731
TARİH: 07.10.2021

52956

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Resmi veri bulunmamakla birlikte, Türkiye'de kendi hesabına veya yevmiye usulü sağlıklı ve sosyal güvenceden yoksun koşullar altında, katı atık, kâğıt vb geri dönüşüm malzemelerini toplayarak geçimini sağlayan yüz binlerce geri dönüşüm emekçisinin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Kazançları yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçları dahi karşılamayan geri dönüşüm emekçileri geri dönüşüm zincirinde elleriyle ayrıştırdıkları tonlarca atık ile çalışarak ekonomiye çok değer kattıkları halde adil olmayan değer ve gelir bölüşümünden kaynaklı en az kazanmakta, yasal ve ticari düzenlemelerde statüleri tanımlanmadığı için güvencesiz bırakılmaktadırlar. Bu sorunlara kriminalize edilmek de eklenmiştir.

23 Ağustos tarihinde İstanbul Valiliği tarafından atık toplama ve ayırma faaliyetlerine ilişkin olarak “*Şehrimizde izinsiz-ruhsatsız atık toplama ve ayırma faaliyetleri; başta çevre ve halk sağlığı sorunları olmak üzere, kayıt dışı ve sağlıklı koşullarda istihdama yol açmakta, ayrıca kamu zararı ve haksız kazanca sebebiyet vermektedir*” ifadeleri ile basın açıklaması yayınlamış Bakırköy ve Ümraniye ilçelerinde kâğıt toplayıcılarını engellemek için, belediyeler, muhtarlıklar ve hemşerilerinden destek istemiş, çekçek tabir edilen atık toplayıcılarının bir daha Bakırköy ve Ümraniye ilçelerinde olmayacağını açıklamıştır.

İstanbul Valiliğinin kararı ile emniyet ve belediye görevlileri, Ümraniye ve Bakırköy bölgesinde 200'e yakın atık toplama deposuna baskın düzenlemiş, binlerce sokak işçisi işsiz kalırken, yapılan baskınlarda göz altına alınan işçilerden 145'i Afgan göçmenler olmak üzere 286 kağıt toplayıcı hakkında idari işlem yapılmış, gözaltına alınan Afgan göçmenler sınır dışı edilmek üzere Tuzla Geri Gönderme Merkezi'ne sevk edilmiştir.

Bütün bu yaşananlar üzerine geri dönüşüm işçileri yapmış oldukları basın açıklamalarında; Valilik açıklamasında iddia edildiği gibi mahallelerde toplanan pet, plastik atık gibi malzemelerin çevreye olumsuz etkisinin olmadığı, aksine bu malzemelerin toplanılıp işlenmesinin çevre kirliliğini azalttığı, çevreye olumsuz bir etkisi var ise bunu çözmenin yolunun çalışmaların engellenmesi yerine diyalog yolu ile ve ortak akıl geliştirerek birlikte çözüm üretmek olduğunu belirtmişlerdir.

Bugüne kadar katı atık emekçileri, sorunlarına çözüm aramak için çalıştaylar düzenlemiş, Bakanlıklarla görüşmeler yapmış, basın açıklamaları yapmış ancak halihazırda bir çözüm bulunamamıştır. Çözumsuzlüğün nedeni olarak geri dönüşüm işçilerinin işlerinden vazgeçirilerek sahanın özel bir şirkete geçirilmesi gösterilmektedir.

Türkiye tarihinin en büyük işsizlik oranlarının yaşandığı, pandemiyle birlikte çalışma koşulları daha da ağırlaştığı böylesi bir dönemde yüz binlerce yoksul ve işsiz emekçiye, göçmene geçim kaynağı olan bu iş sahası bir günde ortaya çıkmadığı gibi sorunlar da bugün ortaya çıkmamıştır. Türkiye'nin bir gerçeği olarak hep vardı ve alanın hakkaniyetle, hak kayıplarına yol açmayan düzenlemelerle, yasamanın, yürütmenin, siyasi iradenin taraflarla beraber ele alarak çözüm üretmesi gereken bir konudur.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de katı atık toplayıcılarının sayısı kaçtır, bugüne kadar herhangi bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmadı ise neden yapılmamıştır?
- 2- Valiliklerce katı atık emekçilerinin geçim kaynaklarına yönelik depo baskınları yapılması bilginiz dahilinde midir?
- 3- Bakanlığınızca atık toplama depoları ve barınma yerleri yok edilen işçilerin, iş ve barınma sorununu çözmeye yönelik bir çalışması bulunmakta mıdır?

52986

- 4- Bakanlığınızın valiliklerce geri dönüşüm emekçilerinin geçim kaynaklarına yönelik depo baskınlarından kaynaklanan geri dönüşüm işçilerinin zarar görmesinin önüne geçmek, yasak ve ceza uygulamalarının karşısında çözüm gücü olmak ve emekçilerin yaşamlarını kolaylaştırmayı sağlayacak bir çalışması var mıdır?
- 5- Türkiye’de, “sıfır atık”, geri dönüşüm projeleri dalında faaliyet gösteren firma ve ara depo sayısı toplamda kaçtır?
- 6- 2015-2021 yılları arasında geri dönüşüm işlemlerinin ülke ekonomisine olan katkısı ne kadar olmuştur?
- 7- Katı atıkların geri dönüşümleri noktasında önemli bir rol üstlenen atık işçileri ile belediyelerin birlikte çalışmalarını sağlayacak ve sokak emekçilerini sosyal güvenceye kavuşturacak, sorunlarını çözecek mekanizmalar geliştirmeye yönelik Bakanlığınızca herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?